

Deontologische code van de gemeentelijke mandatarissen inzake dienstverlening aan de bevolking

1. Het statuut van de code

- Art. 1 De deontologische code van de gemeentelijke mandatarissen (hieronder verstaat men de burgemeester, de schepen en het gemeenteraadslid) , inzake dienstverlening aan de bevolking is het geheel van beginselen, gedragsregels en gebruiken die de gemeentelijke mandatarissen, hun persoonlijke en fractiemedewerkers, en elke derde persoon die in hun opdracht handelt, als leidraad nemen bij hun dienstverlening aan de bevolking. De bepalingen van de deontologische code gelden ook voor groepen van gemeentelijke mandatarissen die aan collectieve dienstverlening doen.
- Art. 2 De gemeentelijke mandatarissen die door het gemeentebestuur als afgevaardigden zijn aangesteld in o.a intercommunales, sociale huisvestingsmaatschappijen en gemeentelijke VZW' s, of ook OCMW-voorzitter of OCMW-raadslid zijn, houden zich aan de deontologische code voor al hun dienstverlenende activiteiten, ook als zij die uitoefenen uit hoofde van deze uitvoerende of bijkomende mandaten..
- Art. 3 De gemeentelijke mandatarissen moeten ervoor waken dat zij, ook buiten hun politieke activiteiten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooien die de eer of de waardigheid van het mandaat kunnen schaden.

2. Algemene plichten, doelstellingen en uitgangspunten

- Art. 4 De gemeentelijke mandatarissen gebruiken voor hun eigen dienstverleningsactiviteiten de termen "ombudsman", "ombudsvrouw", "ombudsdienst", "klachtendienst" of andere vergelijkbare samenstellingen met "ombud" niet, om geen verwarring te creëren met de, bij wet, decreet of gemeenteraadsbesluit ingestelde, ombudsdiensten.
- Art. 5 Bij hun optreden in en buiten de gemeenteraad en het College van Burgemeester en Schepenen en in hun contacten met individuen, groepen en instellingen geven de gemeentelijke mandatarissen voorrang aan het algemeen belang boven particularistische belangen en zij vermijden elke vorm van belangenvermenging.
- Art. 6 Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling of doorverwijzing gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard ook en mag geen vorm van cliëntenwerving inhouden.

Art. 7 De gemeentelijke mandatarissen moeten op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste staan van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep doen, zonder onderscheid van geslacht, sociale stand, nationaliteit, huidskleur, filosofische overtuiging, partijvoorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.

Art. 8 Elke tussenkomst, zowel schriftelijk als mondeling, van een burgemeester, schepen of gemeenteraadslid bij een behandelend magistraat en ambtenaar of hun diensthoofd moet in het dossier worden opgenomen. Elke mondelinge tussenkomst wordt binnen acht dagen schriftelijk aan de burgemeester, schepen of gemeenteraadslid bevestigd door de ambtenaar, de magistraat of het diensthoofd. Een kopie van die brief wordt in het dossier opgenomen. Bovenstaande geldt niet voor de eigen werking van het college van burgemeester en schepenen met hun eigen administratie, noch voor de burgemeester naar politie en brandweer toe. De eigen werking wordt niet beschouwd als tussenkomen in de zin van dit artikel.

Art. 9 Tussenkomsten bij gerechtelijke instanties om de juridische besluitvorming te beïnvloeden, bijvoorbeeld om een proces-verbaal te laten seponeren, zijn verboden.

3. Specifieke bepalingen

3.1 *Rol van informatiebemiddelaar*

Art. 10 Het behoort tot de wezenlijke taken van de gemeentelijke mandatarissen om informatie te ontvangen en te verstrekken en om door te verwijzen naar de bevoegde diensten of instanties.

Art. 11 De gemeentelijke mandatarissen stellen informatie ter beschikking over de werking van ombudsdiensten en andere diensten die klachten van de burger over het optreden van de overheid behandelen, en over de voornaamste informatiediensten voor problemen waarmee de burger geregeld geconfronteerd wordt.

Art. 12 Bestuurlijke en gerechtelijke informatie waarop de vraagsteller normaliter geen recht heeft, die de goede werking van de administratie of het gerecht kan doorkruisen of die de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mag door de gemeentelijke mandatarissen niet worden doorgespeeld.

3.2 *Rol van vertrouwenspersoon*

Art. 13 In het kader van hun algemene luisterbereidheid kunnen gemeentelijke mandatarissen de rol vervullen van vertrouwenspersoon.

3.3 *Rol van doorverwijzer*

- Art. 14 De gemeentelijke mandatarissen proberen, waar mogelijk, vraagstellers door te verwijzen naar de bevoegde diensten van de administratie, het gerecht enz., zoals bijvoorbeeld de ombudsdiensten, die van overheidswege ingesteld zijn om de problemen van de vraagstellers op te lossen, of naar particuliere en overheidsdiensten die professioneel gespecialiseerd zijn in het oplossen van de opgeworpen problemen.

3.4 Rol van administratieve begeleider en ondersteuner

- Art. 15 Gemeentelijke mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met gerechtelijke instanties: zij kunnen de burgers helpen om, via de geschikte kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken van een dossier, daarover verdere uitleg en verantwoording te vragen, en voorafgaande vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.
- Art. 16 De briefwisseling met de overheid, in het kader van de in artikel 15 bedoelde ondersteuning en begeleiding, wordt alleen op naam van de burger gevoerd. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de ondersteunende en begeleidende rol van de gemeentelijke mandatarissen. Gemeentelijke mandatarissen onthouden zich van verdere ondersteuning of begeleiding, tenzij de burger daar uitdrukkelijk om verzoekt.

3.5 Rol van bemiddelaar

- Art. 17 Omdat steeds meer overheidsdiensten en gespecialiseerde diensten een ombudsdienst of klachtendienst hebben ingesteld ter oplossing van conflicten, moeten de gemeentelijke mandatarissen de burger in eerste instantie doorverwijzen naar de bevoegde ombuds- of klachtendienst.
- Art. 18 Alleen als er voor een specifiek probleem geen enkele ombuds- of andere klachtendienst bevoegd is, mogen gemeentelijke mandatarissen nog optreden als rechtstreekse en zichtbare bemiddelaar.

3.6 Tussenkomen

- Art. 19 Gemotiveerde tussenkomen zijn toegestaan binnen het wettelijke kader. Zulke tussenkomen kunnen onder meer zijn: vragen naar concrete toelichting bij de regelgeving of bij een genomen beslissing, vragen naar de stand van zaken van een dossier of naar de verantwoording voor het niet-beantwoorden van een vraag van een burger, of de aandacht vestigen op specifieke elementen in een dossier, bijvoorbeeld de sociale context van betrokkene.

3.7 *Bespoedigingstussenkomsten*

Art. 20 Bij het behartigen van dossiers en het begeleiden van vraagstellers, respecteren de gemeentelijke mandatarissen de onafhankelijkheid van de ambtenaren en diensten, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als normaal beschouwd worden voor de afhandeling van soortgelijke dossiers. Bespoedigingstussenkomsten, waarbij gemeentelijke mandatarissen een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen in dossiers die zonder die tussenkomst weliswaar een langere verwerkingsperiode, maar toch ook een gunstig gevolg zouden krijgen, zijn dus niet toegestaan. Het bespoedigen van het dossier van de ene houdt immers automatisch het vertragen van de behandeling van andere dossiers in, wat een vorm van favoritisme is. Rechtmatige en gemotiveerde tussenkomsten binnen het wettelijke kader zijn toegestaan.

Art. 21 De gemeentelijke mandatarissen mogen wel, via de geschikte kanalen en de informatieprocedures van de betrokken diensten, en zo niet, via de politieke beleidsverantwoordelijken, d.w.z. de minister en zijn kabinet, de gouverneur, de burgemeester, enz., schriftelijk informatie inwinnen over de stand van zaken in de behandeling van een dossier van hun dienstverleningsvrager indien zij vermoeden dat de afhandeling manifest te traag verloopt. Voor problemen van te trage afhandeling die onder de bevoegdheid vallen van een ombudsdienst, wordt echter doorverwezen naar de ombudsdienst of naar de informatie- en klachtenkanalen die voor de betrokken dienst(en) zijn ingesteld, zonder nog rechtstreeks tussenbeide te komen bij de politieke verantwoordelijken.

3.8 *Begunstigingstussenkomsten*

Art. 22 Begunstigingstussenkomsten waarbij de burgers een beroep doen op voorspraak van, gemeentelijke mandatarissen zijn verboden. Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het bevorderen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de overheidsadministratie en binnen de gerechtelijke sector, zijn dus niet toegestaan.

Art. 23 Als gemeentelijke mandatarissen om steun gevraagd wordt door of voor kandidaten die een bepaalde functie of bevordering ambiëren, en als nadien voor de beoogde functie een vergelijkend examen wordt georganiseerd, dan delen de gemeentelijke mandatarissen aan de kandidaten mee dat het resultaat van dat examen het enige criterium is voor de toewijzing.

Art. 24 De gemeentelijke mandatarissen mogen wel informatie inwinnen en doorgeven omtrent de voorwaarden en de organisatie van examens en bekwaamheidstests en de procedures voor benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.

Art. 25 De gemeentelijke mandatarissen mogen zich engageren tot het uitoefenen van toezicht op de objectiviteit van examens of bekwaamheidstests. Om die objectiviteit te garanderen, kunnen zij inlichtingen inwinnen over de evaluatieprocedures en -criteria. Bij de eigenlijke selecties komen zij niet tussenbeide. Achteraf kunnen zij wel vragen stellen over de objectiviteit van de evaluatie of de selectie, en in geval van overtreding of van vermoeden van overtreding, kunnen zij de

tekortgedane partij bijstand verlenen, als die via de bevoegde kanalen beroep aantekent, bijvoorbeeld bij de Raad van State, of, bij een gemeentelijke aanstelling of benoeming; via hun controlerecht vragen stellen aan de burgemeester en schepenen over de dienst waar men vermoedt dat er een inbreuk op de objectiviteit van de selectieprocedure werd gepleegd.

- Art. 26 De gemeentelijke mandatarissen mogen werkzoekenden op de hoogte stellen van werkaanbiedingen in de particuliere en de overheidssector. Gemeentelijke mandatarissen mogen op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector. Voor die 'arbeidsbemiddelingsrol' mogen de gemeentelijke mandatarissen geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

3.9 Onrechtmatige en onwettelijke voordelen

- Art. 27 Elke poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen van een gemeentelijke mandataris iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.
- Art. 28 Tussenkomen van gemeentelijke mandatarissen met de bedoeling de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

3.10 Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

- Art. 29 Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij gemeentelijke mandatarissen bewust maar onrecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn, (eventueel zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd), zijn niet toegestaan.
- Art. 30 Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij gemeentelijke mandatarissen wel degelijk daadwerkelijk optreden om de goede afloop van een dossier te waarborgen, maar zonder dat de betrokken burger daarom gevraagd heeft, zijn niet toegestaan.

4. Bekendmaking dienstverlening

- Art. 31 Rechtstreeks of onrechtstreeks publiciteit geven aan de dienstverlenende activiteiten van gemeentelijke mandatarissen wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, met naam, mandaat en partij van de gemeentelijke mandatarissen, en de spreekuren, het telefoon- en faxnummer en het e-mailadres waarop zij het makkelijkst te

bereiken zijn. Er wordt in die publiciteit geen melding gemaakt van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn, en er wordt geen foto van hen in gepubliceerd. Die regels gelden niet voor bladen van politieke partijen of eigen politieke publicaties. Publiciteit voor dienstverlening is niet toegestaan op lokale en regionale radiozenders en op televisiezenders.

- Art 32. De-gemeentelijke mandatarissen maken in hun verkiezingscampagnes en mailings die gericht zijn op individuen, geen melding van de diensten die zij eventueel voor de betrokkenen hebben verricht. In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om een stem vragen in ruil voor bewezen diensten. Zij mogen in hun verkiezingscampagnes die gericht zijn op het algemeen publiek, bijvoorbeeld in huis-aan-huis-folders en advertenties, wel in algemene termen hun dienstvaardigheid, luisterbereidheid en aanspreekbaarheid vermelden.

5. Naleving, controle en sanctionering

- Art. 33 De naleving van deze deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamenteel structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomsten te verhinderen.

- Art. 34 Als politieke mandatarissen en partijfunctionarissen op alle niveaus, vertegenwoordigers van drukkingsgroepen of publieke, semi-publieke en particuliere hulpverleners tussenbeide komen in een dossier, dan voegen de ambtenaren die dat dossier behandelen, die tussenkomst toe aan het desbetreffende administratieve dossier.

- Art. 35 Er wordt in de gemeenteraad een deontologische commissie ingesteld die waakt over de naleving van de deontologische code. Alle fracties maken deel uit van die deontologische commissie. Enkel raadsleden die geen titularis zijn van een schepenambt kunnen deel uitmaken van deze commissie.
De gemeentelijke of Vlaamse ombudsman, magistraten, ambtenaren of andere personen die geconfronteerd worden met een inmenging van een gemeentelijk mandataris die zij in strijd achten met deze deontologische code, wordt verzocht hiervan binnen tien dagen melding te maken bij de burgemeester. Kopie van de melding wordt onverwijld ter kennis gebracht van de betrokken gemeentelijk mandataris. Anonieme klachten zijn onontvankelijk.

De Burgemeester legt de in het tweede lid omschreven meldingen voor aan de deontologische commissie van de gemeenteraad binnen dertig dagen na ontvangst. De commissie onderzoekt die meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van de betrokken gemeentelijk mandataris worden gevrijwaard. De commissie doet uitspraak binnen dertig dagen na ontvangst. De termijnen worden geschorst tijdens vakantieperiodes.

Als de commissie een inbreuk op de deontologische code vaststelt, dan kan zij publiekelijk een blaam leggen op de betrokken gemeentelijk mandataris

6. Slotbepaling

Art. 36 De code treedt op 1 juli 1998 in werking voor alle gemeentelijke mandatarissen.